

lige for miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskade.

Alle de virksomheder, som er omfattet af miljøskadeserstatningsloven, vil være omfattet af de nye regler om ubetinget ansvar for miljøskade og overhængende fare herfor, som foreslås gennemført i forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love, (L 175). Forslaget til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love (og i øvrigt de gældende regler i jordforureningsloven) omfatter dog langt flere aktiviteter/virksomheder end miljøskadeserstatningsloven, idet der vil være et ubetinget forureneransvar for alle forurenende erhvervs-mæssige aktiviteter omfattet af miljøbeskyttelsesloven.

Miljøskadeserstatningslovens indeholder i § 2 en bestemmelse om, hvilke skader der er omfattet af loven. I medfør af § 2, nr. 1-3, omfatter skade efter miljøskadeserstatningsloven, således personskade, tab af forsørgere, tingsskade og andet formuetab. Derudover fremgår det af lovens § 2, nr. 4, at skadesbegrebet omfatter *rimelige omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skade eller genopretning af miljøet*.

Det fremgår af forarbejderne til miljøskadeserstatningsloven, at § 2 er udformet i overensstemmelse med den gældende retstilstand. Der kan herefter ikke kræves erstatning for ikke-økonomiske tab, medmindre der foreligger særlig hjemmel dertil. Endvidere kan der kun kræves erstatning for de rent økonomiske værdier til de personer, der må anses for at høre til den erstatningsretligt værnede personkreds.

For så vidt angår erstatning for rimelige omkostninger til afværgeforanstaltninger eller genopretning af miljøet antages det i forarbejderne til miljøskadeserstatningsloven, at i det omfang miljømyndighederne efter reglerne i miljøbeskyttelseslovgivningen har ret eller pligt til at foretage afværgeforanstaltninger eller genopretning af miljøet, vil omkostningerne hertil kunne erstattes efter § 2. Samtidig fremgår det af forarbejderne, at formålet med bestemmelsen er at give skadelidte ret til at få dækket de omkostninger, der er nødvendige for at bringe miljøet op på samme standard som forud for skaden (forureningen). I det omfang, der kan iværksættes foranstaltninger til at afværge eller begrænse forurening af de almene goder, vil omkostningerne hertil kunne erstattes efter bestemmelsen. Omkostningerne kan dog kun erstattes, hvis de må anses for »rimelige«.

Lovforslagene til gennemførelse af miljøansvarsdirektivet (og de gældende regler i navnlig jordforureningsloven) fastslår som nævnt en handlepligt for den ansvarlige. Miljøskadebegrebet i dette lovforslag om-

fatter i denne sammenhæng kvalificerede skader på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, vandmiljøet eller jord, jf. nærmere de almindelige bemærkninger afsnit 2.2.2. og bemærkningerne til §§ 7-11. Skadevolder forpligtes til at forebygge overhængende fare for sådanne skader og afhjælpe dem.

Afholder de kompetente myndigheder udgifter i forbindelse med selvhjælpshandlinger, skal dette ske for den ansvarlige skadevolders regning. Direktivet stiller krav om, at den ansvarlige skal betale alle omkostninger, herunder for eksempel også for omkostninger til sagsbehandling, håndhævelse og tilsyn. Endelig indeholder direktivet særlige forældelsesregler.

Miljøskadeserstatningsloven giver adgang til private til at kræve erstatning for personskade, tab af forsørgere, tingsskade og andet formuetab. Lovforslagene til gennemførelse af miljøansvarsdirektivet regulerer ikke privates adgang til at fremsætte krav om erstatning som følge af en miljøskade.

Derudover begrænser lovforslagene ikke i øvrigt adgangen til at kræve erstatning efter almindelige regler i eller uden for kontrakt eller i medfør af regler, som er fastsat i eller i medfør af anden lovgivning. Der henvises til lovforslagets § 48.

I lyset af direktivets bestemmelser om handlepligt, omkostningsdækning og forældelse, må det imidlertid antages, at myndighederne i første række skal gå frem efter bestemmelserne i dette lovforslags regler og ikke efter erstatningsretlige regler, herunder miljøskadeerstatningsloven. Dette må gælde så meget desto mere, hvis miljøskadeloven giver myndighederne en bedre dækning.

2.2. Miljøskadebegrebet

2.2.1. Gældende ret

Ingen love på miljø- og naturområdet indeholder en tilsvarende definition af miljøskade svarende til definitionen i miljøansvarsdirektivet.

Miljøbeskyttelses-, jordforurenings-, husdyrbrugs- og havmiljøloven regulerer forurening og konsekvenserne af forurening. Begrebet forurening er beskrevet i forarbejderne til henholdsvis miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven og udgangspunktet er her, at forurening er en påvirkning, som indebærer en ændring af den hidtidige tilstand. En forurening indebærer derfor begrebsmæssigt ikke nødvendigvis i sig selv en negativ påvirkning. En negativ påvirkning i forhold til miljø eller sundhed er imidlertid en forudsætning for, at forureningen er omfattet af de nævnte loves indgrebsbestemmelser. I det omfang en forurening er omfattet af lovene og en indsats er påkrævet,